

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2024 – 2025

Skjoldlia barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (24)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

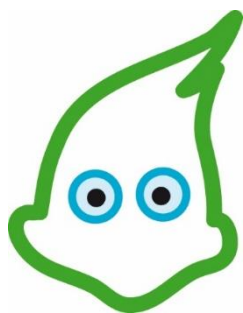

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	7
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	8
1.3.2 Varme	8
1.3.3 Inkluderende	9
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	10
– medvirkende barn i lek og læring	10
2.1 Tilknytning	10
2.2 Lek	11
2.3 Læring	11
2.4 Barns medvirkning	12
2.5 Vennskap og felleskap	12
2.6 Mangfold	13
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	14
3.1 Fagområder	16
3.1.1 Språk som basiskompetanse	17
3.1.2 Matematisk kompetanse	18
3.2 Digitale verktøy	18
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	19
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	19
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	19
4.2.1 Dokumentasjon	19
4.2.2 Vurdering	20
4.2.3 Oppfølging	21
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	21
I. Barnesyn og læringssyn	22
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	22
III. Danning gjennom omsorg, lek og læring	23
IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	24

V.	Overganger	24
a.	Tilvenning i barnehagen	24
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	25
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	25
VI.	Foreldremedvirkning	25
VII.	Bærekraftig utvikling	26
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	27
IX.	Barns seksuelle helse	28

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

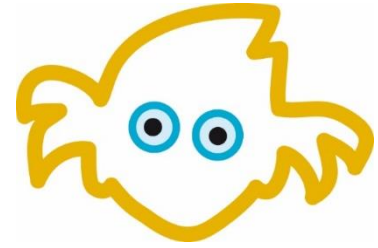
Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Barndommen er en livsfase med stor egenverdi, og vi skal legge til rette for et allsidig utviklings og læringsmiljø. Vi skal være trygge voksne gjennom å skape nære relasjoner og gi følelse av tilhørighet, der trygghet og tillit er grunnleggende.

Skjoldlia Barnehage har et voksent og høyt utdannet personalet med fokus på trygghet, omsorg, tilstedeværelse og varme for alle.

Vi er en avdelingsorganisert barnehage, men samtidig «ett hus» med felles ansvar for helheten.

1.1 Struktur og organisering

Skjoldlia barnehage er en avdelingsbarnehage med plass til 88 barn. Vi har to avdelinger for barn mellom 0-3 år, 2 avdelinger for barn mellom 3-5 år og en førskoleavdeling. Barnehagen har 20 ansatte, hvorav 9 er pedagoger og 11 er assistenter, fagarbeidere og barne- og ungdomsarbeidere.

Barnehagen ligger skjermet til i et trygt og godt nærmiljø med Skjold skole som nærmeste nabo. Vårt uteområde er stort og byr på variert lek og motoriske utfordringer. Vi benytter også nærmiljøet til fine turopplevelser.

Barnehagen samarbeider med Høgskolen Vestlandet og bidrar til utdanning av nye barnehagelærere.

1.2 Metodevalg

I Bergen Kommune bruker man ICDP som et forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. ICDP står for International Child Development Program og er et helsefremmende og forebyggende program. Tiltaket understøtter og fremmer psykososial omsorgskompetanse. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse. Omsorgsgivere kan være foreldre eller andre som har omsorg for barn som sin profesjon. Programmet vurderes å være i tråd med rammeplanens grunnsyn og verdier.

Bergen kommune sitt mål er at alle barnehager skal ha sertifiserte ICDP-veiledere. Skjoldlia barnehage har en i personalgruppen som er sertifisert, og vil i løpet av høsten sertifisere flere ICDP-veiledere.

Grønne tanker-glade barn er en metode vi bruker fra 4 års-alderen. Programmet er utarbeidet av psykolog-spesialist Solfrid Raknes. Det har som mål at barna skal lære å gjenkjenne følelser og utvikle et språk for disse følelsene. Det er også et mål at barna skal utvikle selvreguleringsferdigheter og gode holdninger til seg selv og andre.

Programmet inneholder enkle konkrete som består av en grønn og en rød bamse, sammen med fortellinger og samtale kort. Vi opplever dette som en god metode for barn når det gjelder å mestre og å sette ord på sine tanker og følelser.

Barnehagen skal følge en kompetanseløype fra Bergen kommune hvor tema er barns medvirkning. Målet med utviklingsarbeidet er å styrke barnehagen som lærende organisasjon gjennom refleksjon og faglig dialog i fellesskap.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

Vi jobber for å gi barna et godt grunnlag for å bli selvstendige, tolerante og skapende mennesker, med evne til å ta ansvar for å ha omsorg for seg selv og andre. Kvaliteten i barnehagen er først og fremst avhengig av de menneskelige ressursene som finnes. Det vil si barn, foresatte og ansatte som er i barnehagen.

Barn blir til i møte med sine omgivelser, og i dette møtet bygger barn identitet og Det å delta i fellesskap og oppleve vennskap, støtter barnets selvfølelse og gir rom for å mestre balansen mellom å ivareta egne behov og det å ta hensyn til andre.

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

Det betyr at vi skal:

- Anerkjenne ulikheter hos hverandre
- Gi rom for lek og utvikling av lekekompetanse
- Bekrefte barnet på egenverdi
- Vi støtter og veileder
- Vi byr på oss selv, og respekterer hverandre.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

Det betyr at vi skal:

- vise nærhet ovenfor barna
- Si gode ord til hverandre
- Snakker til hverandre med respekt og ærlighet
- Inkluderer hverandre i lek og aktiviteter
- Bidra til at barna får oppleve glede og gode mestringsopplevelser
- Være gode rollemodeller slik at barna kan lære å gi og ta imot omsorg.

1.3.3 Inkluderende

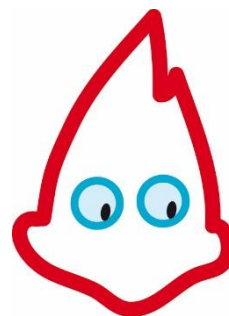
«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

Det betyr at vi skal:

- Se alle og gi bekreftelse på den man er.
- Være til stede, tilgjengelige og trygge voksne.
- Møte alle med åpenhet og varme
- Være oppmerksom på barnas følelsesmessige uttrykk, både verbal og non verbalt.
- Vise empati og nestekjærlighet
- Ta hensyn til det enkelte barn samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas
- Forstå og oppdra barna til en aktiv deltagelse i vårt demokratiske samfunn.

Tegne kan vi gjøre overalt

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

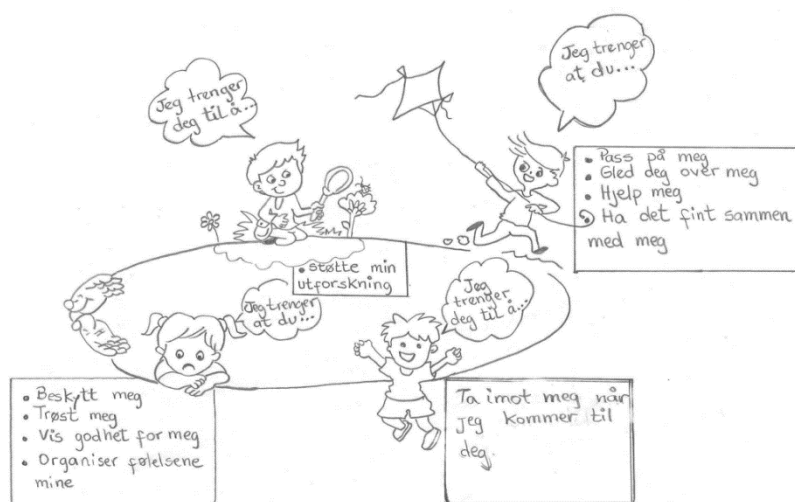
– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

Tilknytning er et tema som står sentralt når man jobber med barn. Barn er avhengig av gode voksne som ser, lytter og er der for dem. De voksne må lytte til hele barnet, også kroppsspråk, ikke bare til ordene som blir sagt.

Trygge foresatte skaper trygge barn. For oss er det derfor viktig med god dialog med foresatte. Vi ønsker å ha et samarbeid som er preget av gjensidig respekt og tillit.

Du kan lese mer om dette under overskriften «tilvenning».

Trygghetssirkelen.
Tegnet av Andrea S.C. Orellana

2.2 Lek

«Leken er barnas naturlige uttrykksform og for barnet er leken et mål i seg selv»

(Kvalitetsutviklingsplan, Bergen kommune).

Gjennom lek utvikler barn sosiale og fysiske egenskaper, og opparbeider mestringsfølelse og selvtillit. Leken er også et grunnlag for barnas vennskap med hverandre. Å leke stimulerer ulike sider av barnets utvikling, både språklig, sosialt og motorisk. Leken er med på å utvikle kreativiteten og barnets evne til å løse problemer. Barn lærer hvordan verden fungerer, og hvordan de skal forholde seg til andre mennesker gjennom lek og eksperimentering. Ved tilstedeværende voksne som oppmuntrer, inspirerer, støtter og veileder, legger vi til rette for at leken er en stor del av hverdagen i barnehagen.

Å bygge hytte krever mye samarbeid og noen ganger en hjelpende hånd

2.3 Læring

«Barns læring tar utgangspunkt i hvordan de opplever verden. Barn lærer når innholdet gir mening og betyr noe for dem. For barnet er det ikke skille mellom lek og læring.»

(Kvalitetsutviklingsplan, Bergen kommune)

Vi legger til rette for læring i både formelle og uformelle situasjoner. I de planlagte formelle situasjonene jobber vi med fagområdene knyttet opp til ulike tema. Vi introduserer ny kunnskap og utvider barnas erfaringer og vi sørger for en progresjon i læringen gjennom tiden i barnehagen.

Uformelle lærings situasjoner oppstår ofte spontant. Barna skaper seg kunnskap gjennom å forstå sammenhenger, utforske og erfare med hele seg. Ved at vi voksne følger opp barnas undring, nysgjerrighet og vitebegjær, lar vi barna medvirke til å tilegne seg ny kunnskap.

Vi observerer barna for å møte dem der de er. På denne måten legger vi til rette for at barn skal oppleve mestring, egenverd og tro på seg selv.

2.4 Barns medvirkning

Ifølge Barnekonvensjonen og Rammeplanen for barnehagen har barna rett til medbestemmelse ut fra sine egne forutsetninger. Barns medvirkning handler om at hvert barn blir sett, hørt og tatt på alvor. Barnas interesser og aktiviteter blir observert i barnehagen, og er med på å forme barnehagehverdagen. Vi legger til rette for, og oppmuntrer barna til å uttrykke sitt syn på det som skjer i barnehagen. Barna er med på å planlegge, og evaluere aktiviteter i barnehagen.

Personalet er tilstedeværende, viser respekt og anerkjenner barnas behov, interesser og initiativ.

Barns medvirkning handler også om å være en del av fellesskapet, og et samfunn. Barna får oppleve å ta egne valg, og at de har en reel innflytelse på egen hverdag. Det å være del av en gruppe, gir de erfaring med at de også må følge de valg som blir tatt av hele barnegruppen. Barna får dermed medvirke gjennom demokratiske avgjørelser.

2.5 Vennskap og fellesskap

«I barnehagen skal alle barn erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap». (Rammeplanen for barnehagen, 2017 Udir.)

Vi jobber for at alle barn skal oppleve trygghet og fellesskap, gjennom å ha fokus på samspill og gode relasjoner. Voksne er rollemodeller, og våre handlinger speiles igjen i barna. Vi setter gode rammer for et trygt og godt barnehagemiljø, og jobber kontinuerlig med å skape gode leke- og læringsmiljø i vår barnehage.

Barn utvikler sosial kompetanse i samspill med andre. Gjennom å være en del av et fellesskap får barn erfaring med samspill og turtaking. De må hevde seg selv og sette egne grenser, samtidig som de må reflektere over andres synspunkt og behov. Barna må kunne regulere egne følelser i ulike situasjoner, og være fleksible nok til å prøve ut forskjellige løsninger når det kreves noe nytt av dem.

Vennskap er forebyggende for utenforskap og vi støtter barn i deres prosesser med å skape vennskap. Vi gir barn felles opplevelser gjennom lek og læring. Felles referanserammen gir barn muligheter til deltagelse i lek.

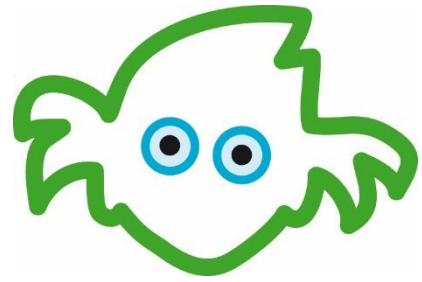
2.6 Mangfold

Mangfold handler om det som skaper forskjeller mellom oss mennesker. Samtidig handler det om å møte forskjellene med åpenhet, respekt og inkludering. Barn skal få kunnskap om at det finnes ulike måter å leve, handle og tenke på. Det handler om respekt, og at alle er like mye verd.

Vi ivaretar barns beste gjennom å tilby et omsorgs- og læringsmiljø som tar hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas.

Ved å gjenspeile mangfoldet i barnehagen viser vi at alle kan lære av hverandre. Det at vi er ulike, er en ressurs for fellesskapet. Dette kan være med å skape stolthet over egen identitet, og samtidig være med på at barna blir anerkjent for den de er.

Mangfold er noe vi jobber med hele året og er en grunnleggende holdning i vår pedagogiske plattform. Vi har likevel valgt å jobbe med mangfold om tema i juni måned for å speile markeringen av «mangfold og likeverd» i samfunnet i juni måned.

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

Årets tema er “magiske meg” og “du og jeg”. Alle barn er små unike mennesker som må lære å hevde egne meninger og kunne stå for egne valg. Samtidig er vi en del av et fellesskap som består av mange unike mennesker. Vi må ta hensyn til hverandre, og noen ganger tåle motstand når ting ikke går helt vår vei.

«Magiske meg» og «du og jeg» går hånd i hånd. «Magiske meg» handler om den enkelte som person mens «du og jeg» er oss i fellesskap. Vi må bygge barns selvfølelse slik at de får nok selvtillit til å stole på at de er god nok akkurat som de er og at de blir den beste utgaven av seg selv. Vi, sammen med foresatte, må anerkjenne barnets følelser når barnet har egne meninger. Det betyr ikke at de alltid skal få det som de vil, men at de blir hørt for sine meninger, og får en god forklaring når det det ikke går. De trenger også hjelp til å regulere følelser når ting blir litt vanskelig.

Barn blir mer og mer sentrert rundt meg og mitt, og at egne behov skal komme først. I “du og jeg” snakker vi om oss som gruppe. Hva kan jeg som enkeltperson bidra med inn i fellesskapet, og hvordan er jeg en god venn? Hva kan jeg gjøre for at du skal ha det bra?

Ved å hjelpe barna å se andres behov er håpet at barna blir litt mindre selvsentrert og bedre rustet for å delta i et fellesskap på skole og senere i arbeidslivet.

Tema for perioden:

August/september: være sammen, trygghet, tilhørighet og vennskap

Oktober/november: kroppen min, følelser

Desember: Julens budskap og tradisjoner, gled en venn

Januar/februar: Lek en fortelling

Mars/april/mai: I naturen

Juni/juli: mangfold

Årshjul for Skjoldlia barnehage barnehageåret 2024/2025

Å samle barn og voksne rundt felles kulturelle opplevelser gir samhold og en tilhørighet som er viktig. I tillegg til å vektlegge/ gi rom for barnas egen kultur, har vi følgende tradisjoner i Skjoldlia barnehage:

August	Bli-kjent måned. Tilvenning for nye barn. Onsdag 14 august: Planleggingsdag.
September	Mandag 09. september: Planleggingsdag Foreldremøte Uke 38: Brannvernsuke
Oktober	Avdelingsvis: Høstfest for barna Torsdag 24 oktober: Vi markerer FN dagen
November	Fredag 01. november: Planleggingsdag
Desember	Adventstid; med fokus på norske juletradisjoner. Fredag 13. desember: Lucia markering m/tog for foreldre inne i barnehagen Torsdag 19. desember: Nissefest for barna 24 desember til og med 26 desember: Juleferie
Januar	Onsdag 01. januar: 1. Nyttårsdag. Bhg er stengt Fredag 31. januar: planleggingsdag.
Februar	torsdag 06. februar: Samenes nasjonaldag Torsdag 20. februar: Karneval
Mars	Tirsdag 11. mars: Vi markerer barnehagedagen Tema: La leken leve! Fredag 21. mars: Vi markerer rockesokk dagen. Verdensdagen for Downs syndrom Vårfest
April	Påske: fortellinger, sang og ulike formingsaktiviteter Onsdag 16. april er bhg åpen til 12.00 Påskeferie: Barnehagen stengt torsdag 17. april til og med mandag 21. april
Mai	torsdag 01 mai: Barnehagen stengt fredag 16.mai: Barnehagen går i tog og har 17.mai fest m/leker og god mat torsdag 29. mai: kristihimmelfartsdag fredag 30. mai: planleggingsdag.
Juni	Mandag 06. juni: 2. pinsedag Sommerfest i regi av SU – Dato kommer.

	Avslutning for førskolebarna – Dato kommer.
Juli	7- 25. juli: Sommerferie

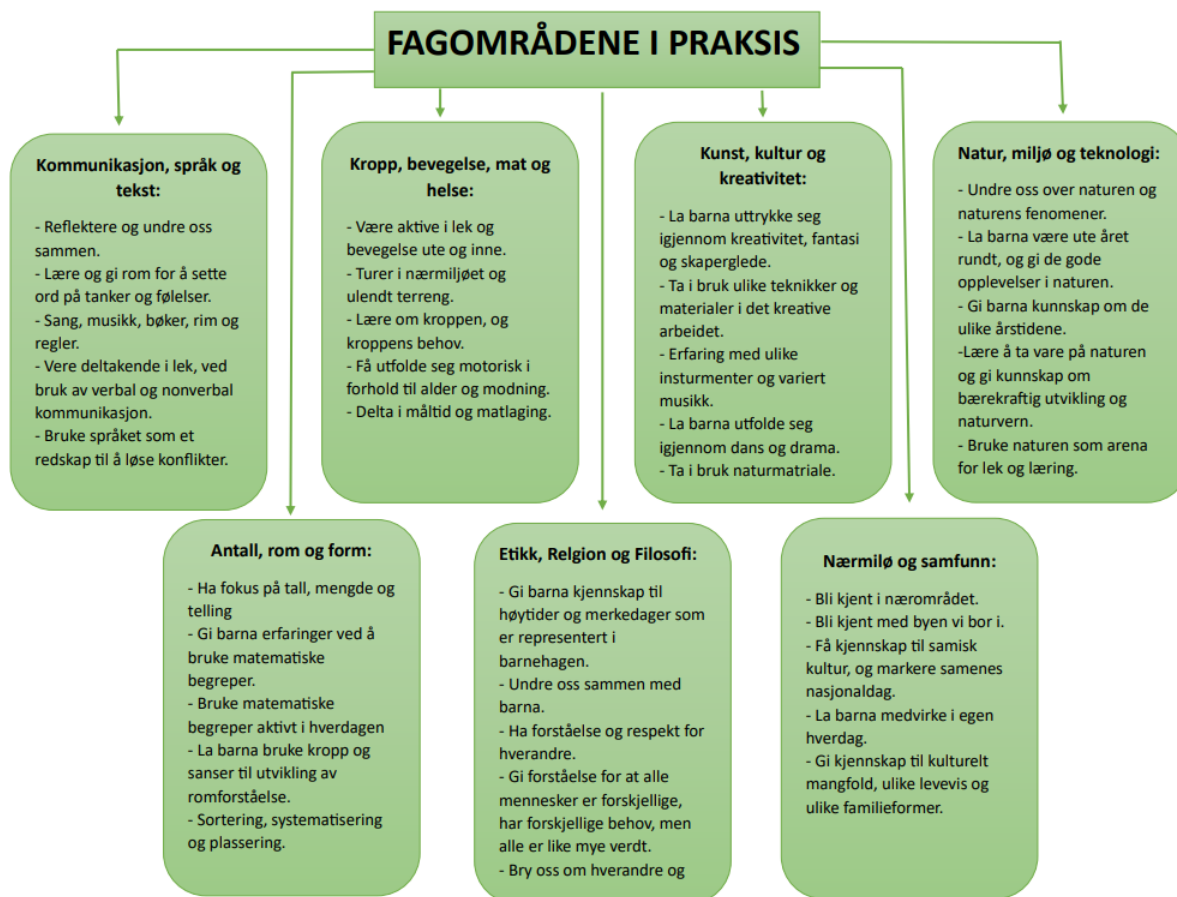
3.1 Fagområder

“Fagområdene gjenspeile områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold” (rammeplanen, 2017).

I barnehagehverdagen vil de syv fagområdene sjelden, eller aldri opptre alene. Vi vil som regel dekke flere fagområder samtidig gjennom de ulike aktivitetene som vi legger til rette for, for barna. Eks på en slik aktivitet kan være et smøremåltid.

I et smøremåltid får barna øve seg på å sette ord på det de trenger, hva ønsker de å ha på skiven, be om noen kan sende, og spørre om hjelp dersom de trenger det. Dette kommer under fagområdet «kommunikasjon, språk og tekst». Vi er også innom fagområdet «antall, rom og form». Barna får være med å dekke bordet, hvor mange fat og kopper trenger vi? Vi teller og finner antall. Fagområdet «Kropp, bevegelse, mat og helse» er og et fagområde vi er innom i et smøremåltid. Vi kan snakke om kroppens behov for mat, hvorfor spiser vi? Hvor kommer maten fra? Barna øver på finmotorikk og «øye-hand» koordinasjon, ved å blant annet å smøre skiven selv, hjelpe andre og sende fram og tilbake.

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Vi kommuniserer hele tiden gjennom ord og kroppsspråk. Språket er personlig og med på å forme hvem vi er. Helt fra lyder og gester hos de minste til ord og setninger hos de eldste så sier det noe om følelser, ønsker og behov. I vår barnehage skal vi legge til rette for et språkstimulerende miljø. Vi setter ord på handlingene våre, vi bruker bilder og konkreter for å underbygge og vi er bevisst i vår talemåte. Sang og musikk er viktige momenter for språkutviklingen, og dette vil barna møte daglig hos oss.

Vi bruker også noe tegn-til-tale i kommunikasjon med barn. Tegn-til-tale er en kommunikasjonsform hvor man kombinerer enkle tegn med tale. Man bruker tegn til det eller de viktigste ordene i setningen. På den måten blir ordene også visuelle. Barn som ikke helt har lært seg å snakke, eller barn som har forsinket språkutvikling kan gjøre seg forstått med enkle tegn som for eksempel «ferdig» og «stopp»,

3.1.2 Matematisk kompetanse

Matematikk i barnehagen handler om at barna skal få leke med, erfare og utforske matematikken. Barna er opptatt av tall, telling, rekkefølge, størrelser, sortering og sammenligning fra tidlig alder. Situasjoner som telling i samlingsstund, kø ved håndvask, former og farger på lekene, borddekking med et glass, et fat og en kniv til hver er alle eksempler på hvordan matematisk kompetanse utvikler seg hos barna i barnehagen.

Et puslespill som dette lærer barnet å gjenkjenne formen på brettet med formen til puslebiten

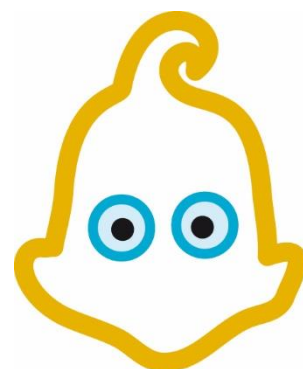
3.2 Digitale verktøy

Digitale verktøy brukes som støtte for barnas kreativitet og læring. Vi er opptatt av å lære barna hvordan digitale verktøy brukes. Vi legger vekt på personvern, og er gode rollemodeller slik at barna utvikler en begynnende god etisk forståelse knyttet til digitale medier.

I vår barnehage bruker vi prosjektor, kopimaskin, ipad, datamaskin og smarttelefon. Vi er bevisste bruken av digitale verktøy og det skal ikke stjele oppmerksomheten fra øyeblikkene som skjer her og nå. Barna er, utfra alder, med på å hente ut informasjon/bilder til ulike aktiviteter i barnehagen.

Vi tar for eksempel i bruk pedagogiske opplegg og spill fra nettsiden [Salaby Barnehage](#) når det passer inn med temaer som vi jobber med i hverdagen.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Barnehagen har meldt seg på kompetanseløypen «Barns medvirkning og demokratiske praksiser i barnehagen». Gjennom kompetanseløypen skal personalet få økt kunnskap om barns medvirkning som en del av hverdagslivet i barnehagen. Dette er et prosjekt for hele personalgruppen. Personalet deltar på fagsamlinger, og har oppgaver og refleksjon i egen barnehage. Det skal opprettes en prosjektgruppe som har ansvar for å drive arbeidet i barnehagen.

Utviklingsarbeidet knyttes opp til tema for året: «Magiske meg» og «Du og jeg». Vi legger til rette for at barn skal oppleve medvirkning i egne hverdag, og at de skal få erfaring med demokratiske prosesser i fellesskapet.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle en pedagogisk virksomhet». (Rammeplan for barnehagen, 2017)

Vi dokumenterer det pedagogiske arbeidet blant annet igjennom «Dagen i dag» og bilder på VIGILO. Vi bruker veggene i barnehagen til å henge opp ulike ting barna har jobbet med.

Hver avdeling har en periodeplan for det pedagogiske arbeidet de jobber etter. Her beskrives målene og metoden som er tenkt for å oppnå målene. Etter endt periode evaluerer vi

sammen med personalet og barna. Det skrives et pedagogisk skriv der vi dokumenterer arbeidet i perioden, og sier noe om hvordan vi jobber pedagogisk på de ulike områdene i årsplanen.

Den pedagogiske dokumentasjonen synliggjør det pedagogiske arbeidet og de pedagogiske prosessene som finner sted i barnehagen. På denne måten synliggjør vi kvaliteten av arbeidet vi gjør i barnehagen sammen med barna.

Barnehagen utarbeider årsplan, års-hjul, periodeplaner, månedsplaner og plan for evaluering. Det er styrer sammen med pedagogisk konsulent, og pedagogene som har ansvar for utarbeidelsen av planene. Men hele personalet er inkludert i planleggingsarbeidet.

I noen tilfeller er det nødvendig å dokumentere gruppens eller enkelt barns trivsel eller utvikling. Vi bruker da observasjon som metode. Vi bruker også ulike observasjons skjema som «TRAS» og «Alle med» om vi finner det hensiktsmessig.

4.2.2 Vurdering

Barnas medvirkning er noe vi aktivt jobber med gjennom å møte barna der de er, observerer og finne deres interesser og ståsted. Vi følger opp og utvider det barna allerede er opptatt av, og legger planer for videre arbeid ut fra dette. Barna deltar i progresjon og utvikling av vårt pedagogiske innhold ved å delta i evaluering av prosjekt og innhold i hverdagen. Vi vurderer vårt pedagogiske arbeid med barna, gjennom barnesamtaler og observasjoner.

Personalmøter, avdelingsmøter og pedagogmøter bruker vi aktivt for å reflektere over og vurderer vårt arbeid. Når vi vurderer egen praksis gjennom refleksjon og samtale, kan vi oppnå ny innsikt. Personalet lærer av egen praksis, og det er med på å utvikle barnehagen som en lærende pedagogisk organisasjon.

På foreldresamtaler sier vi noe om hvordan vi jobber i barnehagen, og hvordan dette er for det enkelte barnet. Foreldre kan her bidra til vurderingen av barnehagens pedagogiske arbeid opp mot eget barn.

4.2.1 Oppfølging

Gjennom jevnlig møtepunkt som avdelingsmøter, pedagogmøter, personalmøter og planleggingsdager arbeider vi med tema og jobber videre med utgangpunkt i observasjoner og barns medvirkning.

Styrer, pedagogisk konsulent og pedagogene har ansvar for at planer følges opp og at praksis er i tråd med barnehagens mål og verdier.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Vi observerer barna daglig og legger planer med utgangpunkt i det barna er opptatt av. Vi tar barna med i planleggingen av nytt tema og vi har en evaluering med barna på slutten av perioden. De yngste barna får medvirke gjennom sin væremåte. Vi observerer og ser hva de er opptatt av, og hvordan de reagerer på det de presenteres for.

Gjennom daglig kommunikasjon ved levering og henting, planer fra avdelingene, evalueringsskriv, og dagen i dag, deler vi fra barnehagelivet med foreldrene.

Vi bruker VIGILO som Kommunikasjonskanalen med foreldre. Her har foreldrene muligheten til å gi tilbakemeldinger til barnehagen. Vi bruker også foreldremøtet og foreldresamtaler til å fremme samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet.

På foreldresamtalene vil foreldre bli spurt om deres tanker rundt utviklingsarbeidet, og få mulighet til å komme med ideer og evaluering av barnehagen sitt arbeid med tema.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Respekt og likeverd er grunnleggende i samhandling med hverandre. Barnet skal bli møtt med omsorg og varme og det skal bli tatt på alvor. Vi ser det unike i hvert enkelt barn, og de blir anerkjent for den de er.

Vi i Skjoldlia møter barna der de er og legger til rette for deres individuelle utvikling. Barna lærer gjennom lek og samspill med andre, og vi legger til rette for lekens egenverdi. Vi utfordrer barna, og gir dem rom for å prøve og feile. Barna skal ha noe å strekke seg etter. Det kompetente barnet er i fokus. Voksne er synlige og gode rollemodeller som ser verdien av her og nå situasjoner.

Pedagogisk relasjonskompetanse

Ansatte i barnehagen er viktige personer for barna, og det er derfor av stor betydning at ansatte møter barna med respekt, likeverd og empati. Å anerkjenne barnet som subjekt betyr å møte den enkelte som et individ som kan forholde seg til seg selv, med rettigheter i forhold til egne tanker og følelser.

I vår barnehage legger vi til rette for utvikling av god relasjonskompetanse hos de ansatte. Arbeidet med relasjonskompetanse er med på å bevisstgjøre oss på våre holdninger og kommunikasjon i alle våre relasjoner i barnehagen.

II. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Med danning mener vi at personalet støtter barnet i å utvikle holdninger og verdier som respekt for seg selv og andre, likeverd, solidaritet, toleranse, medansvar og tilgivelse.

Danning er en kontinuerlig prosess som skjer i samspill med omgivelsene og de menneskene vi møter på veien. Vi jobber med at barna utvikler aksept for ulikheter, vi er forskjellige og det er bra. Danning har sammenheng med det å mestre livet, og gjennom å stille krav til barna ut fra deres forutsetninger, hjelper vi barna å utvikle et godt selvbilde og trygghet til å møte ulike sosiale forventninger.

Vi jobber med danning ved at vi:

- lar barna snakke om sine følelser
- lærer barna å ta egne valg og legger til rette for den gode samtalen, - hva er rett, hva er galt?
- gir mening til rutiner og regler i barnehagen, hvorfor vi har dem?
- stimulerer barnas sosiale kompetanse
- jobber for at barna får god selvfølelse

De minste barna får erfaring med empati overfor andre, og det å forstå egne og andres reaksjonsmønstre. Vi bryr oss om hverandre, og gir omsorg til hverandre. De eldste barna får erfaring med å se seg selv, tenke selvstendig og ha tro på seg selv. Barna får øvelse med å finne en vei mellom å hevde seg selv, lytte til andre og ta hensyn til andres følelser og meninger. De får erfaring med det å være en god venn.

Et viktig verktøy for oss i dette arbeidet er «grønne tanker, glade barn» - et verktøy som hjelper barn å lære om egne tanker og følelser på en god måte.

Spennende når vi finner småkryp.

III. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

I Skjoldlia barnehage har vi delt barnegruppen inn i 1-2 års avdeling, 3-4 års avdeling og førskolegruppe. I planarbeidet vårt tar vi utgangspunkt i barnehagens årsplan, års-hjul og rammeplan for barnehagen (2017). Ut ifra dette blir det laget planer som er tilpasset barnas alder, modning, utvikling og interesser.

Progresjon handler om utvikling, læring og mestring – både som enkelt individ og som gruppe. Personalet må derfor utvide og bygge videre på de interesser og ferdigheter barna og barnegruppen har, slik at barna fortsetter å utvikle seg og lære. Vi har lekegrupper, samlingsstunder, prosjekter og grupper som er tilpasset tema og barnegruppen.

Månedspaner, ukeplaner og dagsrytmen er med på å forme hverdagen vår. Men barnehagehverdagen er levende, og vi legger til rette for barns medvirkning, og er åpen for å endre planer underveis dersom det er behov for dette. Barna lærer og utvikling seg gjennom leken. Vi er opptatt av at leken skal ha en stor og viktig plass i våre planer og i vår hverdag. Vi jobber for å legge til rette for et lekemiljø som støtter, inspirerer og utvider barnas lek.

IV. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Når barnet har fått plass i barnehagen, inviteres foresatte til foreldremøte. Det legges også til rette for å komme på besøk før sommeren. Barn og foreldre får et velkommenskriv med informasjon om barnehagen og avdelingen de skal begynne på. Før oppstart må det leveres inn et skjema om helse opplysninger.

Vårt opplegg for tilvenning planlegges i samarbeid med den enkelte familie og deres behov. Vi legger vekt på å anerkjenne barnas følelser, og følger barnet tett opp. Det er viktig at barnehagen får informasjon om barnets vaner, hva som kan trøste barnet, ting de er redd for osv. Foreldre vil kort tid etter oppstart bli invitert til en oppstartsamtale.

Sammen får vi til en trygg start.

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

De voksne i barnehagen er opptatt av å bli kjent med alle barna. Vi har åpne dører mellom avdelingene på morgen/ettermiddag og ellers ved behov. Vi har fellessamling for alle barna hver fredag, åpnet hus en gang i måneden, og er eller mye sammen ute. På våren har vi tilvenningsgrupper der barna som skal bytte avdelingen er sammen og blir kjent med hverandre, og avdelingen.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Vi jobber gjennom hele året med å forberede barna slik at overgangen til det å begynne på skolen blir trygg og god. Vi har utarbeidet en egen plan som foresatte til førskolebarna får når de begynner på Himmelblå.

Vi jobber kontinuerlig med læring gjennom lek, sosial kompetanse og selvstendighets-trening. Barna lærer også om trafikksikkerhet og førstehjelp.

Vi følger Bergen kommune sin plan for samarbeid barnehage – skole. Barnehagen har kontakt med de skolene førskolebarna skal begynne på, for å få til et godt samarbeid rundt overgangen. Vi deltar på nettverk samarbeid og overføringsmøter med skolene. Barnehagen legger til rette for at barna får vite litt om skolen de skal begynne på.

V. Foreldremedvirkning

Vi legger vekt på et godt foreldresamarbeid som skal være preget av åpen og god kommunikasjon, gjensidig respekt og forståelse. Et godt samarbeid mellom barnehage og hjem fremmer en god hverdag for barnet. Det skaper trygge rammer og forutsigbarhet.

Dette samarbeidet foregår ved

- Individuell tilvenningsperiode
- Daglig kommunikasjon
- At vi er bevisst på god kontakt når barna leveres/hentes
- Foreldresamtaler om barnas utvikling og trivsel
- Oppstartsamtaler i løpet av de første ukene barnet går i barnehagen
- Foreldremøter
- FAU (foreldrerådets arbeidsutvalg) bidrar med innspill i forhold til driften
- Brukerundersøkelse som følges opp med handlingsplan

Foresatte får mulighet til å påvirke barnehagens innhold gjennom foreldremøter, foreldresamtaler og FAU. Samtidig oppfordrer vi også foresatte til en åpen dialog hvor de kan komme med tilbakemeldinger, saker og ideer slik at vi kan ha dialog om dette sammen.

I Bergen kommune finnes det mange tilbud til foresatte om kurs og støtte i oppdragelse. PPT, helsestasjon og andre holder slike kurs. Barnehagen kan gi mer informasjon om dette.

VI. Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftige samfunn.

Bærekraftig utvikling handler om at mennesker som lever i dag, får dekket sine grunnleggende behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å dekke sine. Det handler om å tenke og handle lokalt, nasjonalt og globalt. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

I vår barnehage jobber vi med bærekraftig utvikling på denne måte:

- Vi skal gi gode naturopplevelser til barna på tur og barnehagens uteområde.
- Daglig lek i naturen på utelekeplassen
- Vi skal lære om hvordan vi tar vare på naturen og hvorfor det er viktig.
- Vi undrer oss sammen med barna i naturen
- Vi er opptatt av å være til stede her og nå og være interessert i det barna er opptatt av
- Vi Kildesorterer avfallet vårt

VII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

I vår barnehage skal alle barn ha det trygt og godt. For å få dette til er det viktig at vi som er voksne er bevisst på vår egen rolle. Tilstedeværende voksne som er tett på, gir trygghet for barna og gir de mulighet til å være med i lek og aktiviteter.

Vi deler avdelingene mye opp i mindre grupper for å gi alle barn mulighet til å være i lek og skape nye vennskap. Mindre grupper gir bedre oversikt, og det er lettere for den voksne å plukke opp om barn trenger støtte til lek og samspill.

Selv om vi jobber aktivt med å fremme et trygt og godt barnehagemiljø, kan det skje at barn blir krenket eller utsatt for negative handlinger. Dette kan være situasjoner vi fanger opp, men også ting som barna forteller til oss eller til dere hjemme.

Om dere som foreldre opplever, eller lurer på, om barnet deres ikke har det trygt og godt i barnehagen skal dere ta kontakt med pedagogisk leder på avdelingen. Pedagogisk leder har ansvar for å starte undersøkelser og opprettet en aktivitetsplan i samarbeid med foreldre.

Voksne er rollemodeller for barn. Hvordan vi snakker om andre mennesker, våre holdninger og verdier speiles i barna. Dette gjelder ikke kun i barnehagen, men også hjemme. Vi ønsker at dere som foreldre er med på å skape et inkluderende barnehagemiljø. Der dere viser interesse for de andre barna, og ikke utestenger noen i forbindelse med «hvem som får være med hjem».

VIII. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Gjennom hele året har vi formelle og uformelle samtaler med barna. Samtalene kan oppstå spontant ved at barna selv kommer til oss. Eller at vi har planlagte samtaler rundt temaet etter observasjoner i barnegruppen. Vi leser bøker, og har samlinger hvor vi snakker om kroppen, følelsene vi har og hva gode og vonde hemmeligheter innebærer.

I oktober og november har vi tema «I kroppen min bor jeg». Her vil barna få kunnskap om egen kropp, og vi jobber med å gi bevissthet om å sette grenser for egen kropp.

Skjoldlia barnehage

Skjoldlia 53

5236 Rådal

Barnehage.Skjoldlia@bergen.kommune.no

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/skjoldlia-barnehage>

**BERGEN
KOMMUNE**